

Anmeldelser af Anholt-bogen:

Berlingske lørdag den 10. februar 2007

Der sker ikke en skid på Anholt

Af Niels Houkjær

Roman: Anholt - en kærlighedserklæring

Efter fordybelse i øen igennem 30 år langt derude i Kattegat har Marianne Toftum og Ole Kragh-Sørensen erklæret øen deres kærlighed med udsendelse af en pragtbog i tekster, fotos og akvareller

Adspurgt på færgen på vej til Danmarks fjernestliggende ø, Anholt, fik den nysgerrige førstegangsbesøgende svar på tiltale, da han dristede sig til at spørge en ø-veteran om, hvad der egentlig skete derude. »Der sker ikke en skid!« lød svaret. Eller som Klaus Ribbjerg, der i bogen karakteriser øen som det sted, hvor der hverken er »diskotek eller biler eller go i den.«

Det erda også det stille, fordybelsens Anholt, forfatter- og kunstnerparret har sat sig for at skildre i værket Anholt - en kærlighedserklæring. Og lad det være sagt med det samme: Gid flere ville erklære deres kærlighed til de stille, kontemplative steder i Danmark så uforbeholdent smukt og personligt insisterende på at videregive den. Koste hvad det vil af arbejde og økonomisk risiko.

Indimellem de faktuelle oplysninger om øens tilblivelse, forhistorien, havnen, fyret med englændernes kasematter, fyrgården, Kammerherregården, kirken, skolen og Ørkenen lyser forfatternes beretninger om egne naturiagttagelser og deres traveture f.eks i følgeskab med 50 nysgerrige sæler langs stranden til fyret, deres poetiske funderinger over at have sjælen med og indtage øen mentalt i åndeligefutsko og opleve den øredøvende stilhed i Ørkenen. Beretningerne er også øens egne beboeres - indfødte som tilflytteres - og deres anekdoter om strandinger, mystiske begivenheder, sagn, krigshistorie og dagligdagen på øen. En perlerække af vidnesbyrd om ø-livet, så lavmælt fortalt om store og små begivenheder, at ølivets mikrokosmos undervejs i læsningen får universelt omfang.

Hertil hjælper ikke mindst præsentationen af forfatteren Vang Lundbyes ambitiøse romanprojekt »Tilbage til Anholt«. Det hele får vi præsenteret i bogens kalejdoskopiske tilrettelæggelse opslag for opslag garneret med aldeles pragtfulde billeder og de vignetagtige akvareller, der formidler øens magi.

Slår det kunstneriske talent i de større akvareller ikke ganske til, og tynges værket undervejs af deto stædige igangsættere, redaktører og forfatteres profession som grafiske designere, så ser man gerne igennem fingrene med det imponerende overkill i lay-outet, hvor måger og ørentivster flakser ind over teksten og skriften undervejs skifter kulør spalte for spalte. Uden dog at virke rodet, får Marianne Toftum og Ole Kragh-Sørensen det hele med - og lidt til- i dette overflødigshorn om Danmarks så afgjort mest interessante ø.

Man behøver ikke at have besøgt Anholt for at begejstres. Men det hjælper. Hvem der ikke har været der, vil efter denne bog have god anledning til at komme der.

Politiken lørdag den 24. februar 2007

På bølgelængde med Anholt

Langt ude i Kattegat, et eller andet sted mellem Jylland og Sverige, ligger en trekantet eventyrø, hvis fysiske areal er opmålt til 22 kvadratkilometer. Hvad øen betyder for sine tilbedere, kan slet ikke opgøres.

Marianne Toftum og Ole Kragh-Sørensen: Anholt. 287 sider. 448 kroner. Forlaget Designmark.

Af Jes Stein Pedersen

Anholt er en elsket ø, en helsebringende lille plet på danmarkskortet, som den besøgende aldrig glemmer.

Friskfangede fisk og hummere på Havnen, nysgerrige sæler på stranden ude ved Fyret, nøgenbadning langs de øde strande og det dragende eventyr i den på en gang lokkende og skræmmende Ørken, der, når solen går ned, og man kigger ud over den fra et højt punkt, ligner noget, der burde ligge i Arizona.

Ikke at forglemme alle historierne. Anholt byder på et mylder af mystiske stednavne, der alle synes at gemme på en drabelig hemmelighed.

Historie overalt

Uanset hvor man vender blikket hen, får man øje på en mindesten, en midtvejspæl, en varde eller et kors, hvis historie man har lyst til at kende. Her døde en mand, hvis skib gik ned, her druknede et par unge piger, her spøger en gammel soldat.

Sport findes skam også. For nogle år siden havde undertegnede den fornøjelse at møde Anholt United i gentlemansporten fodbold på grønsværen.

Dommeren dømte alle frispark til hjemmeholdet, først efter kampen gik det op for os, at han havde sin søn på Anholts hold, og at Anholt altid har fordel af en hjemmedommer. Der var i øvrigt tre halvlege i kampen og snaps og øl i pauserne.

Gode historier

Marianne Toftum og Ole Kragh-Sørensen's bog om Anholt er en uforbeholden kærlighedserklæring. De to har både skrevet, malet, fotograferet og layoutet, og så har de fået andre Anholt-elskere, både fastboende og ferierende, til at fortælle gode historier.

Det gør altid en rejse til en dybere oplevelse, hvis den rejsende har lidt lokalkendskab med i bagagen, og Toftum og Kragh-Sørensen's bog har sin styrke i de beretninger om stort og småt, som de har lokket ud af folk, der er kommet på øen eller har boet der i mange år.

Anholt var engang besat af engelske soldater. Mon ikke alle drømmer om at gentage, hvad Dorthe Heidemann Petersens mor engang oplevede: Som barn var hun med sin far på udflugt i Ørkenen. Da faderen tog et hvil i sandet, rørte hans stok ved noget hårdt. Det viste sig, at hele fem kanonkugler havde ligget gemt i sandet! »Min bedstefar var fast besluttet på at kanonkuglerne skulle med ind til byen.

De vejede 15 kilo stykket. Min bedstefar tog sit ur frem; hver person i hans følge skulle bære en kugle i ti minutter. Min mor har fortalt mig hvorledes den der bar kuglen bare lod den falde ned på jorden når de ti minutter var gået, så den næste bærer skulle bukke sig for at samle den op. Det tog fem dage at hente kuglerne!«, fortæller Heidemann Petersen.

Forelskelse kan gøre blind

Budskabet i bogen er ikke til at tage fejl af: Anholt er en lise for sjælen. Anholt er et helsebringende refugium, som enhver, der har brug for at undslippe Tiden, gør godt i at opsøge. Gør man det, står både fly og båd til ens rådighed, men husk at høre vejrudsigten, inden De går om bord på 'M/S Anholt' i Grenaa. Sejladsen tager tre timer, og en vis portion søstyrke er ofte påkrævet. Anmelderen taler af erfaring. Man må lide, inden man kan nyde.

Om nydelsen også kommer til at omfatte et møde med de såkaldte gryler, afhænger af en selv. Grylerne er underjordiske gavtyve, som driver gæk med menneskene. Jørn Lundvang skelner mellem bygrylen, skovgrylen, ørkengrylen og kasematgrylen og tilføjer, at en udstødt bygryle efter sigende bor ude ved Fyret, og at kun dem, hvis sind er på grylebølgelænge, har mulighed for at opleve dem. Så ved De det.

Forelskelse kan gøre blind. Mængden af fotos og tegninger, nogle gange næsten for turistbrochure-koloristisk, modarbejder i nogen grad budskabet om ro, enkelhed og fordybelse i denne ellers sympatiske bog om Anholt.